

Wat is er aan de hand en wat kan helpen?

Jan Pieter van der Steen, sociaal geriater.

Dit verhaal gaat over een ouder echtpaar in Drenthe: Bertus (85 jaar) en Trijn (83 jaar). Trijn heeft moeite met het doen van de dagelijkse dingen zoals koken, boodschappen en wassen. Ze laat de aardappelen aanbranden, is de groente vergeten en dit niet voor de eerste keer. De boodschappen worden niet meer gehaald en de was blijft liggen. Bij de was kun je je afvragen of het om 'vergeten' gaat of om het niet meer kunnen bedienen van de wasmachine. Waarschijnlijk gaat het om het niet meer kunnen bedienen. Bertus merkt aan den lijve dat het huishouden niet meer loopt. Maar Trijn beseft het ook. Ze voelt dat ze faalt en dat maakt haar angstig en gespannen.

'Eindelijk rust'. Bertus strekt zijn benen, legt ze op de kruk en zakt achterover in zijn luie stoel.

'Trijn is eindelijk op weg naar zus Aaltje en ik heb tijd voor mijzelf. 'T Is hectisch, nee rommelig de laatste tijd', denkt Bertus. Rommelig omdat alles niet meer loopt zoals het hoort. Bertus schudt zijn hoofd als hij aan het avondeten denkt. Aangebrande aardappelen, geen groente en dit alles niet voor de eerste keer. Hij had er voorzichtig wat van gezegd. Maar meteen kreeg hij de wind van voren.

'Als het meneer niet aanstaat dan gaan we wel over op tafeltje dekje of misschien moet hij maar een andere vrouw zoeken.' Had hij zijn mond maar gehouden, de felle ogen van Trijntje branden hem nog in de ziel. Al die ruzies maken hem moe.

Maar het is niet alleen het eten, het zijn ook de vergeten boodschappen, de niet gedane was. Bertus pakt de krant en net als hij hem openvouwt gaat de telefoon. Het is schoonzus Aaltje die vraagt waar Trijn blijft.

'Trijn, die is toch bij jou' zegt Bertus.

Zijn hart begint harder te kloppen en de knokkels van zijn hand rond de telefoon worden wit. Wat kan er gebeurd zijn? Heeft ze een ongeluk gehad? Ze spreken af dat Aaltje belt als Trijn bij haar arriveert.

Bertus gaat zitten en besluit om - als hij binnen vijftien minuten niets hoort - met de politie te bellen. De krant legt hij weg. Van lezen komt nu toch niets meer.

Dan, na tien minuten, hoort hij een auto het erf oprijden. Vlug staat hij op, loopt naar de deur, buiten ziet hij zijn vrouw uit de auto stappen.

'Wat is er gebeurd? Waarom ben je niet bij Aaltje?'

'Ik heb een stukje gereden, meer niet,' zegt Trijn kortaf.

'En Aaltje?'

Trijn staart Bertus verwilderd aan.

'Waar heb je het over, ik heb helemaal geen afspraak met haar!' Ze duwt Bertus opzij en loopt naar binnen.

'Je bent de afspraak gewoon vergeten', roept Bertus tegen de rug van Trijn.

'Ja, en als het zo moet dan blijf ik gewoon wel thuis hoor', schreeuwt Trijn uit het huis.

Bertus loopt langzaam naar binnen.

Wat moet hij doen?

Wie kan hem helpen?

Het verhaal laat zien dat Trijn:

- geheugenproblemen heeft (vergeten boodschappen, vergeten groente bij het eten te koken)
- problemen met plannen en structureren heeft (geen goede maaltijd meer kunnen klaarmaken, de was niet meer doen)
- problemen heeft met de oriëntatie (kon de weg naar zus Aaltje niet meer vinden)
- problemen met het praktisch handelen (weet niet meer hoe de wasmachine aan moet)

Om goed te kunnen denken heb je de volgende instrumenten nodig:

- geheugen
- taal
- oriëntatie
- herkenning
- praktisch handelen
- plannen en structureren

Als er twee of meer deze bovenstaande gebieden aangedaan zijn dan spreken we van Dementie. De kans op dementie neemt toe met de leeftijd. Op de leeftijd van 80 jaar en ouder heeft meer dan 20% van de mensen dementie. Dementie is dus een ouderdomsziekte.

In Nederland zijn ongeveer 230.000 dementerenden. In Drenthe zijn er ongeveer 7500 tot 8000 dementerenden. De meeste mensen met dementie wonen gewoon thuis (70%). De belangrijkste reden voor opname in een verpleeg- of verzorgingshuis is ziekte van de mantelzorger.

Wat kan Bertus nu het beste doen?

Allereerst moet Bertus proberen zijn zorgen met Trijn zelf te delen. Dit hoeft niet altijd goed te gaan. Trijn kan de geheugenproblemen ontkennen en zich bedreigd voelen. Een gebrek aan ziekte-inzicht en besef is een kenmerk van de ziekte van Alzheimer. Maar het kan ook zijn dat Trijn blij is met de openheid en zorg van Bertus. Hoe Trijn reageert wordt onder andere bepaald door hoe ze in het verleden met tegenslagen is omgegaan. De volgende stap kan dan zijn deze zorg te delen met een vertrouwde buitenstaander zoals de huisarts. Lukt het Bertus niet zijn zorg met Trijn te delen dan kan hij naar de huisarts gaan. Mogelijk dat de huisarts een ingang heeft bij zijn vrouw. Misschien mag de huisarts een test bij Trijn afnemen en kan hij tegen Trijn zeggen dat hij zich zorgen maakt. De huisarts kan dan – met toestemming van Trijn - verdere hulp zoeken.